

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та контроль дебіторської заборгованості на підприємстві:
теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі ТОВ «Телекарт - Прилад»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент ФМОІТ

Рибак Катерина Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шаровська Тамара Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	5
1.1. Сутність дебіторської заборгованості.....	5
1.2. Нормативно-правова база обліку дебіторської заборгованості...	15
1.3. Облік дебіторської заборгованості.....	18
1.4. Проблемне питання обліку дебіторської заборгованості.....	38
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ - ПРИЛАД»	40
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».....	40
2.2. Опис первинної документації при здійсненні операцій з дебіторської заборгованості.....	43
2.3. Відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерській звітності.....	45
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «ТЕЛЕКАРТ - ПРИЛАД»: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	47
3.1. Аналіз динаміки і структури дебіторської заборгованості на базовому підприємстві.....	47
3.2. Діюча практика контролю дебіторської заборгованості на підприємстві.....	49
3.3. Кореляційно-регресійний аналіз стану дебіторської заборгованості ТОВ «Телекарт-Прилад».....	55
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. З розвитком торгівлі в Європі, зокрема, особливо, в таких італійських містах як Генуя, Флоренція, Мілан, Венеція та інші, відкриттям Америки та нових шляхів в Індію, набуття торгівлею міжконтинентальних зв'язків та масштабів дало поштовх до розвитку бухгалтерського обліку як банківського так і торговельного. Це спричинило до необхідності ведення записів в контрагентів, тобто до подвійного його відображення за схемою банк-купець, купець-купець, купець-банк і т.д. За цих умов завжди хтось був боржником, а хтось кредитор. Тобто виникала дебіторська з однієї сторони, та кредиторська заборгованість з іншої.

Дебіторська заборгованість на підприємстві будьякої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами. Облік дебіторської є одним із найбільш складних та дискусійних питань, що зумовлено проблемою неплатежів. Вагомого значення набуває облік заборгованості, як найважливішого інструменту управління грошовими потоками та ефективності їх використання, підтримки щоденної платоспроможності підприємства. Ефективне управління дебіторською заборгованістю підприємства означає чітке розуміння змісту та класифікаційних ознак, які мають бути різнобічними та зручними для розв'язання облікових завдань. Дослідженню проблем обліку дебіторської заборгованості присвятили роботи вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема такі, як І. А. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна, О. М. Кияшко, Н. О. Матицина, І. В. Орлов, Є. Є. Сіверс, В.П.Шило та інші.

Мета дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методологічних положень з обліку та контролю дебіторської заборгованості, а також розробка рекомендацій по удосконаленню обліку та контролю розрахунків на досліджуваному підприємстві.

Завдання дослідження:

- вивчити законодавчу і нормативну базу організації і ведення обліку і

контролю дебіторської заборгованості;

- вивчити особливості класифікації і оцінки дебіторської заборгованості;
- дослідити практику документального оформлення дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати стан обліку та внутрішнього контролю дебіторської на досліджуваному підприємстві;
- виконати аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства;
- показати можливі напрями вдосконалення практики обліку і контролю дебіторської заборгованості;

Об'єкт дослідження. операції з дебіторами, які відображені в бухгалтерському обліку підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад».

Предмет дослідження. Є сукупність теоретичних, методичних, організаційних і практичних питань організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості.

Методи дослідження. В процесі дослідження теорії і практики обліку дебіторської та кредиторської заборгованості використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі, нормативні, інструктивні матеріали в області бухгалтерського обліку і оподаткування, праці вітчизняних і зарубіжних вчених, фактичні дані обліку і звітності ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2018 р., яке є національним виробником сучасних цифрових засобів зв'язку.

ВИСНОВКИ

В результаті ознайомлення з нормативними та законодавчими документами, що регулюють облік дебіторської заборгованості, економічної літератури з питань удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві «Телекарт - Прилад» зроблені наступні висновки: Об'єктом дослідження є підприємство «Телекарт - Прилад». ТОВ «Телекарт-Прилад» є національним виробником сучасних цифрових засобів зв'язку.

Підприємство має ліцензію на ведення господарської діяльності з розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту і модернізації військової техніки, дозвіл на проведення діяльності, пов'язаної з державною таємницею, ліцензію на здійснення діяльності в сфері технічного захисту інформації, зареєстровано в системі сертифікації УкрСЕПРО і відповідає ДСТУ ISO 9001: 2015.

На досліджуваному підприємстві використовують наступні первинні документи, для обліку дебіторської заборгованості, а саме:

- накладні, рахунки-фактури, рахунки;
- акти прийнятих робіт, послуг;
- податкові накладні;
- товаротранспортні накладні (ТМ-1);
- товарні накладні (виникненні заборгованості);
- виписки банку;
- платіжні доручення, векселі, ВКО, ПКО (погашення заборгованості).

При розрахунках з іноземними покупцями:

- комерційні документи (рахунки-фактури, інвойс);
- транспортні накладні (СМК — залізнична накладна, авіанакладна, коносамент, товаротранспортна накладна, пакувальні листи);
- платіжні документи на перерахування сум митних установ;
- розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць (виникнення заборгованості);

- виписки банку;
- платіжні доручення;
- заява на акредитив;
- інкасо;
- векселі (погашення заборгованості).

Основними замовниками є : військова частина А3082, військова частина А0297, Комунальне підприємство « Інформатика» виконавчого органу київської міської ради, філія «Південно - Західна залізниця» ПАТ « Укрзалізниця».

На Підприємстві ТОВ « Телекарт - Прилад» з метою ведення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості Планом рахунків передбачено клас 3 рахунків «Кошти, розрахунки та інші активи» в окремих випадках дебіторська заборгованість може відображатися на рахунках класу 6 «Поточні зобов'язання». ТОВ «Телекарт – Прилад» для синтетичного обліку дебіторської заборгованості представлен рахунок 361 «Розрахунки з покупцями та замовниками». За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, а за кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків. Для автоматизації обліку на підприємстві «Телекарт – Прилад» використовується програма ІТ Підприємство. ІТ-Підприємство охоплює всі сторони виробничої, фінансової і господарської діяльності підприємства і складається з безлічі модулів, кожен з яких автоматизує певні завдання.

Умовно всі модулі групуються в наступні контури управління: управління виробництвом; логістика; бюджетування і контролінг; управління персоналом; аналіз і оптимізація діяльності; бухгалтерський і податковий облік; управління документообігом; адміністрування системи; інструментальні засоби розвитку системи.

Зробивши аналіз даних підприємства ТОВ « Телекарт - Прилад», для покращення дебіторської заборгованості, підприємству необхідно вести безперервний моніторинг стану дебіторської заборгованості, вчасно виявляти та

усувати негативні тенденції, контролювати стан розрахунків з покупцями по просроченій заборгованості, надавати знижки при предоплаті. Також рекомендовано підприємству проводити аудит дебіторської заборгованості. На основі проведеного у дипломній роботі дослідження можна зробити наступні пропозиції щодо покращення обліку, аналізу та контролю розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ «Телекарт - Прилад»:

1. Збільшити штат бухгалтерської служби з можливим варіантом підписання трудових договорів зі спеціалістами для ведення саме первинного обліку;

2. Доцільним для підприємства буде створення єдиного серверу з віддаленим підключенням для оперативності та зручності роботи співробітників бухгалтерії та економічного відділу.

3. Впровадити на підприємстві програмне забезпечення, що проводить автоматизований аналіз діяльності підприємства і його позиції на ринку, де окремо можна вести дані у розділі покупці, тоді помилок в обліку дебіторської заборгованості буде менше.

При реалізації запропонованих напрямків удосконалення обліку, аналізу та контролю на ТОВ «Телекарт - Прилад» призведе до підвищення ефективності організації облікового процесу та покращення основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Зробивши моделювання дебіторської заборгованості на підприємстві, можна зробити наступні висновки. Підприємству бажано дотримуватися випереджального зростання темпів чистого доходу від реалізації продукції порівняно зі зростанням дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, що дозволить забезпечити з одного боку зростання рівня ділової активності на обраному ринковому сегменті, а також зберегти на рекомендованому рівні коефіцієнт швидкої ліквідності. Також необхідно економічним та юридичній службам ТОВ «Телекарт - Прилад» удосконалювати претензійно-позовну роботу із утримання боргів і відшкодування втрат з боку контрагентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 № 87 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 “Фінансові інструменти”, затверджено наказом Міністерства фінансів № 559 від 30.11.2001 р. в редакції від 09.08.2013, підстава z1242-13 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (в редакції від 09.08.2013 р.). - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
7. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 19 «Об'єднання підприємств», затверджений наказом Міністерства фінансів України від

- 07.07.1999 № 163 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.
8. МСБО №39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка" // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-ХІV (в редакції від 04.07.2013 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
10. Нормативно-інформаційне забезпечення обліку дебіторської заборгованості підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studopedia.org/6-104911.html>
11. Акт виконаних робіт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatdovidka.com/akt-vykonanykh-robit-zrazok-blank/>
12. Акт звірки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/4197-akt-zvirki.html>
13. Балищева Н. Облік операцій за претензіями. / Н. Балищева // Все про бухгалтерський облік. — 2001.— С. 5-8
14. Белозерцев В. Щодо товарного кредиту та дебіторської заборгованості на підприємстві / В. Белозерцев // Економіст. - 2009.- №11. - С. 23-28.
15. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств / І. О. Бланк, Г. В. Ситник. – К.: КНТЕУ, 2006. – 780 с.
16. Бланк Рахунок-фактура [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://class365.ru/blanki-dokumentov/rahunok-faktura-blank>
17. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств// Фінанси України,-№12,-2003 р.-с. 24-36
18. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник [Текст] / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. - Житомир: Рута, 2007. - 726 с.
19. Волкова Н. А., Подвальна Н. Е. Організація та методика економічного аналізу: Навч. посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2013. - 268 с.

20. Войнаренко М. П. Системи обліку в Україні: трансформація до міжнародної практики / М. П. Войнаренко. - К. : Наукова думка. - 2002. - 215 с.
21. Видаткова накладна: деталі заповнення [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://platforma-msb.org/vydatkova-nakladna-detali-zarovnennyya/>
22. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік. 2-е вид., перероб. і доп. [текст] Навч. посіб. / Н.В.Гудзь, П.Н. Денчук, Р.В. Романів. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 424 с.;
23. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств / В. О. Гуня // Економічний простір. - 2008. - № 19. - С. 124-131.
24. Документування товарних операцій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studopedia.info/6-50127.html>
25. Дебіторська заборгованість: облік погашення та списання // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Debitorskayazadolzhennost-uchet-pogasheniya-i-spisaniya>
26. Економічна енциклопедія: в 3 т. / під ред. Б. Д. Гаврилишина. - К.: Академія, 2000. - Т. 1. - 303 с.
27. Ждан В. І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник. / В. І. Ждан, Є. Б. Хаустова, І. В. Колос, О. С. Бондаренко. К.: ЦУЛ, 2014. – 384 с.
28. Івашкевич В. Б. Облік і аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості / В. Б. Івашкевич, І. М. Семенова. – М.: Бухгалтерський облік, 2006. – 541 с.
29. Іванілов О. С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / О. С. Іванілов, В. В. Смачило, Є. В. Дубровська // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 1. - С. 156-163.
30. Іванов Є. О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства / Є. О. Іванов // Вісник МСУ. - Вип. 1-2. - Т. VIII. - Харків. - 2005. - С. 35-38.

- 31.Кияшко О.М. Облік дебіторської заборгованості з позиції концепції збереження капіталу / О.М. Кияшко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2009. - Вип. 16(1). - с. 190-193.
- 32.Кірейцев Г. Г. Фінансова звітність підприємств та її аналіз / Г. Г. Кірейцев. - К: ЦУЛ, 2002. - 452 с.
- 33.Кобилянська О.І. Фінансовий облік. Навч. посіб. / О. І. Кобилянська. — К.: Знання. — 2004. — 473с.
- 34.Кондраков. Н.П. Бухгалтерський облік: підручник – 4-е вид., перероб. і доп. – М.: НДЦ Інфра-М, 2013. – 681 с.
- 35.Кужельний М. В. Організація обліку : підручник. – К. : ЦУЛ, 2010. – 350 с.
- 36.Лищенко О.Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О.Г. Лищенко, Г.М. Бескота // Держава і регіони. - 2009. - №1. - С. 114-117.
- 37.Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: вид-во КНЕУ, 2012. – 331 с.
- 38.Матицина Н. О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н. О. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. - 2006. - № 12.- С. 38-42.
- 39.Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку. / Г. О. Москалюк // Ефективна економіка – 2012. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1555>
- 40.Момот Т. Управление дебиторской задолженностью предприятия / Т. Момот // Бизнес информ. - 2003. - №11-12. - С. 97-99.
- 41.Нашкерська Г. І. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / Г. І. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 11. – С. 31-37.

- 42.Облік довгострокової дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1209081043964/buhg_alterskiy_oblik_ta_audit/oblik_dovgostrokovoyi_debitorskoyi_zaborgovanosti
- 43.Облік дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studopedia.info/6-50125.html>
- 44.Облік довгострокової дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/post-oblik-dovgostrokovoiu-debitorskoio-zaborgovanosti> [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2009/Economics/53503.doc.htm
- 45.Організаційно - методичні проблеми обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3453>
- 46.Регулювання обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці
- 47.Розрахунки з покупцями та замовниками [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/zadolzhennosti/396-rahunok-36.html> .
- 48.Сапаріна О. Ф. Методологічні основи аналізу дебіторської заборгованості / О. Ф. Сапаріна, О. Є. Кірілкіна // Глобальні та національні проблеми економіки / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. Випуск 3, 2015. – С. 865-868.
- 49.Смирнова О. М. Проблема управління дебіторською заборгованістю на підприємствах України // Збірник наукових студентських робіт. ОДЕУ ОЕФ. 2011. – № 3. – 388 с.
- 50.Смоляр Л. Г. Облік і аудит : навч. посіб. / Л. Г. Смоляр, Р. Ю. Овчарик, О. В. Кам'янська. – К. : Ліра-К, 2013. – 616 с.
- 51.Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко. – Суми : Університетська книга, 2015. – 336 с

- 52.Сутність та класифікація дебіторської заборгованості [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/20944/2/DSESES_2017_Adamishyn_M_V-Sutnist_ta_klasyfikatsiia_44-45.pdf
- 53.Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К. : Знання, 2012. – 647 с.
- 54.Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку. / Н. М. Ткаченко.— К: «А.С.К.», 2001. — 348 с.
- 55.Товарно-транспортна накладна [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1018040663674/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/tovarno-transportna_nakladna_tipova_forma_1-tn
- 56.ТОВ «Телекарт – Прилад» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ua.kompass.com/c/телекарт-прилад-тов/ua160559/>
- 57.ТОВ «Телекарт – Прилад» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ua-region.com.ua/13881657>
- 58.Удосконалення контролю дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=67987>.
- 59.Формування і відображення резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090615.html.
- 60.Фінансовий облік. Навч. посібник. /За ред. В.К. Орлової, М.С. Орлів, С.В. Хоми. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 510 с.
- 61.Хрущ Н. Д. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємства в сучасних інтеграційних процесах України / Н. Д. Хрущ, І. К. Білик // Економічний аналіз. - 2008. - № 3(19). - С. 247-250.
- 62.Шатохіна О. Особливості обліку дебіторської заборгованості, сумнівних боргів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5654?issue=129>.

63. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2015. – 572 с.
64. Яструбський М. Я. Дебіторська та кредиторська заборгованість [Текст] / М. Я. Яструбський // Науковий вісник НЛТУ – 2011. – №21.4. – С. 276-281.